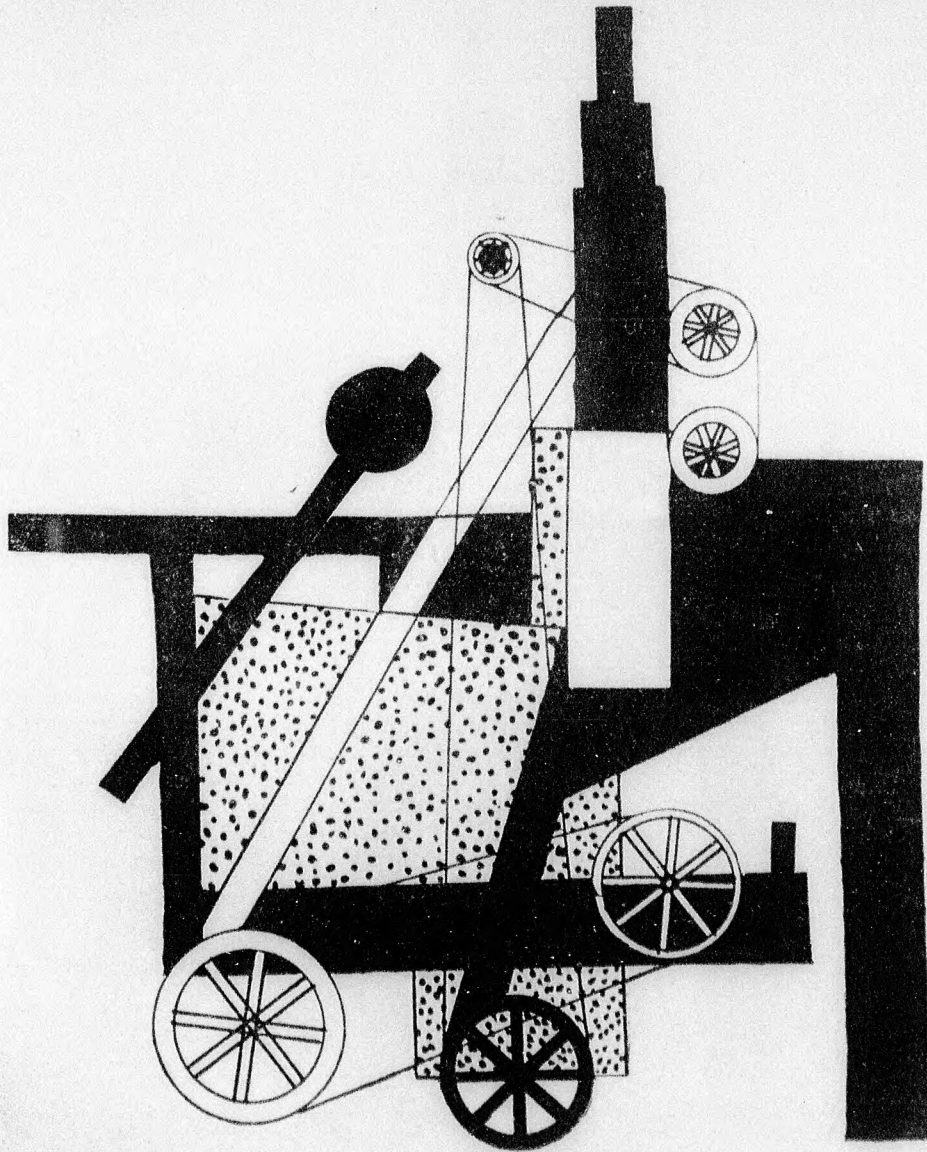

MAA

AKTIVISTA FOLYÓIRAT

M. H. MUZEUM
JURIA P. ESTALYA

der vogel zelbdritt verseiböl

h arp

(Zürich)

aj a mi jó gáspárunk megholt
 ki viseli majd az égő zászlót copfján ki forgatja a kávésmalmot
 ki édesgeti az idillikus özet
 a tengeren a parapluie szóval babonázta meg a hajókat
 szelatyának szölitotta a szeleket
 aj aj aj a mi jó gáspárunk megholt szentséges bimbam
 gáspár megholt
 a cápák a harangokat csörgetik ha keresztnevét ejted
 miatta nyögdecselek gáspár gáspár gáspár
 miért lettél te csillag az az vízből pontláncégető forgószelezen
 az az fekete fénytel teli tőgy az az átlátszó téglá a
 sziklás lény jajgató dolján
 most elszárad fejünk búbja és a talpuok a tündérek
 megszenesednek a máglyán most a fekete tekepálya dördül meg
 a nap mögött és a kompaszt meg a targonca kerekeit nem
 indítja el többé senki
 ki eszik a patkányt a magányos asztal mellett ki üzi el
 az ördögöt ha lovat akar szöktetni ki fejt meg a c. illagok
 monogrammjait
 mellképe minden igazul nemes ember tüzhelyét díszíteni fogja
 de ez nem lehet vigasza sem tubákja egy halott koponyának

*

jöllehet most szemközt tükörnek lóg a hold mégis fáj
 az angyal a szemben
 az asztalokon felfutnak a vetőmagok ha rákopogsz a
 növényre
 úgy a virága ugrik elő
 az oroszlánok teli öntözőkannákkal karmaik között
 pusztulnak el órházaik előtt
 a vezetők fakötényt viselnek
 a madarak facipőt viselnek
 a madarak visszhanggal vannak teli
 kicsiny szívükből szünet nélkül ömlenek a tojások
 fejük búbja az ég árbócát hordja
 talpunk szétharapódzó lángokon áll
 ha szakad a hőlánc az uristent szölitják
 mikor az ég kereke sülyed karmuk fekete magokra lép

*

fekete szelek mint láncok csüngenek a csillagokról
 csáklák fekete lakkfalakat bontanak
 városok tervei izzanak
 a házak hét rubinton szaladnak az az gyémánton fogognak
 mint pergőcsigák
 mennydörgés gördül át a széles udvarokon s a királynők
 lefordulnak fejzsermpolyukról
 a föld torkából bérilők és albérilők emelkednek föl galvanizált pókjaikkal
 az enyvekből jönnek az üvegcsontváz-részecskék és az emberek akár a chaos
 ki viszi által kicsiny koporsónkat a hűvös hajnal csillag alatt

*

A folyók bakokként ugranak sátorukba
 ostorok pattognak a hegyekről a pásztorok keményre vasalt árnyai jönnek
 fekete tojások és csörgő sipkák hullanak a fákról
 viharok harsonáznak a dobok számár füleit repeszítik
 meg szárnyak virágokat súrolnak
 vadkanok szemében források mozdulnak

Ford. Kovács Kálmán

A KÖLTŐ MUNKÁS

Vladimir Majakovszki

(Moszkva)

Ordítják a költőnek:

„Látnálak téged a villamos székben
 És mi a vers?

Ugyan, mit ér!

Talán dolgozni — keskeny cső

Lehet

nekünk

a munka

valami öröms rokon

Én is gyár vagyok

És pedig kürt nélkül

lehet

nekem

nebezebb kürt nélkül

Tudom

nem szeretitek az üres frázisokat

Vágjátok a tölgyet — dolgoztok rajta

És mi

talán nem famegmunkálok vagyunk?

Emberek tölgyfejét munkáljuk

Természetesen

tiszteletremóltó dolog halászni

Kihuzni a hálét

A hálókban tokhal!

De a költő munkája — még tiszteltreméltóbb —

élő embert fogni és nem halat

Hatalmas munka — hegyek fölé lángol

sziszegő vasat rak acélezőba

De ki tesz

kicsinységekben szemrehányást nekünk?

Agyat polirozunk nyelvet élezünk

Ki több — költő

vagy technikus,

ki vezeti az embereket az anyag használatához?

Mindakette!

A szív is metór

A lélek is bonyult mozgatóerő

Egyenlők vagyunk

Társaink a munkás tömegekben

Test és lélek proletárjai

Együtt lélegzünk

vidám gyönyörrel

és szállni engedjük a marsot

Elkerítjük magunkat a hullámtörők szóviharától

Munkára!

A munka új é. él!

Malomba

az üres szonokokat

A molnárokhoz!

A beszéd vizét örlí a malomkő

Ford. Mácza János

MOHOLY-NAGY

Moholy-Nagy László művészete szélső kilengéseiben a kubizmussal és dadaizmussal érintkezik és az antipódusok szerves egységesítésével hirdeti a gépeken urcá lett mai ember világát.

Tisztán alakilag: Centrikus vagy acentrikus formarendszereket épít vagy ezeknek az ellentéteknek az egybehidalását törekszik.

Amazoknál, néhány síkszerűséggé disztanzírozott tömegnek a monumentalitásában súlyos akarat és törvény dokumentálódik.

Vasuti tájképmotívumokból pl. egy balra dülő gyárkőműny ropant diagonálisával meredések, támaszkodások és függőlegesbe feszülések tömör architektúrája összegeződik. Épület vagy hidszerkezetbeli részletek minden célszerűségi vonatkozás és gyakorlati relativitás alól felszabadultan öncélu és önértelmű renddé jelentősödnek. Ruganyosan, majdnem organikus elevenséggel lendül és szökik a forma egy másik képen, a vízszintes fehér sávra alapozottan fel, a karsu függőlegesbe. Csupa összefogottság, öntudat és büszkeség, a modern konstruktív stílusnak egészen új és egyéni megnyilvánulása ez, a nyugati kubizmus differenciáltabb, de sokszor veszedelmesen vékonypéznü szín megfermehasogatása, térkomplikálása nélkül. A színek erős ellentétekben, brutális egymásra ütkezéssel teljeseznek formába; a forma tagozatai a lehető legegyszerűbbek és a tabularasának hagyott tér egyetlen széles, absztrakt falat állít oda a forma mögé, melyre lapidáris szűkszavusággal íródik fel a művész hitvallása a civilizációs emberi tett jövőt egyengető hatalmáról.

De Moholy-Nagy nemcsak monumentális ura és építőmestere a mai életnek és formának, hanem extatikus bámulója is, az ősgyermek-barbár naivul elesodálkozó, rajongó örömeivel. A dadaizmus mások kezében társadalmi és erkölcsi kritikák gyilkos eszközüül szolgál.

Moholy-Nagy művészetében a nagyváros és a modern technika millió mozgás és formalehetőségén

és valóságán érzett ujjongás, egy új világ hirtelen fölfedezése, napra, mindenségére tárult víziók táncoló, nevető ifjúsága.

A tér minden pontján örömök, formák, színek szemaforjelzései.

A soknak, sokfélének, sokféle gravitálásnak frissen érzett meglepetései, kiáltásai pattannak elő. Teljes geometriai elvonások és elsődleges valóságból fölkapott darabok, számok, betűk vagy realiztikusan ábrázolt tárgyak, tárgyi töredékek halmozódnak, sokasodnak Moholy-Nagy acentrikus képein és rajzain. Kozmikus anarkia ez, de nem futurista romantikában gerjedő, hanem minden divergenciájuk ellenére végeredményben mégis csak föltétlenül egymásra utalt egyedek tökéletes, világos rendszere.

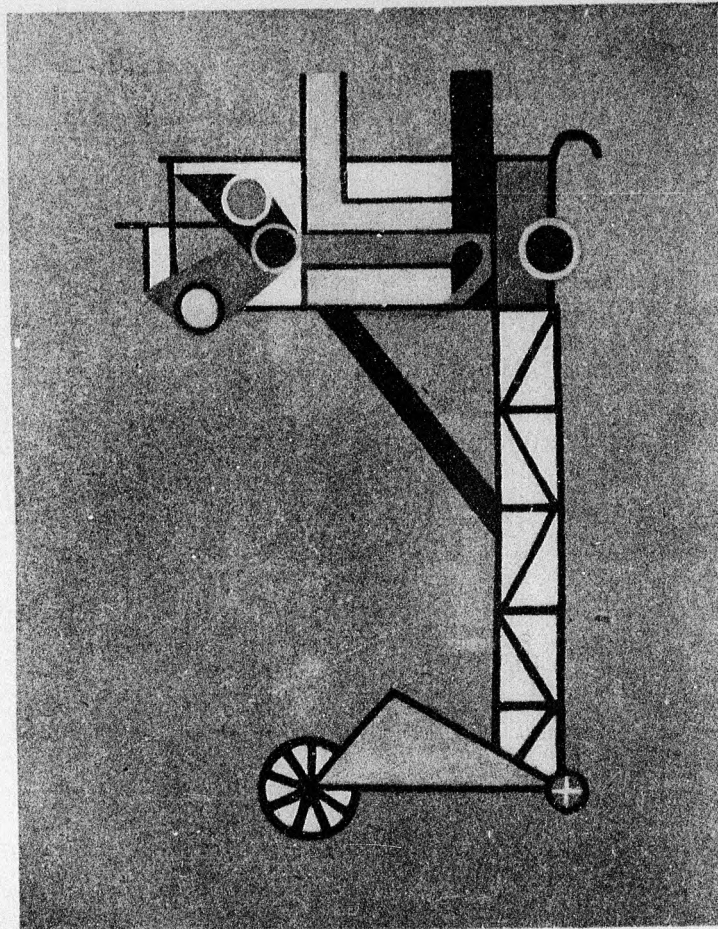
Az anarkia érezhetően egytörvényűség felé rendeződik. Szétrobbant konglomerátumok helyén újból részek állanak össze tagozatokba, bár nem a magukban záródóépítkezések centralizmusával. Még mindig nyitott, de már határozottabb, összefüggőbb középpontokból mozgatott szerkezetek támadnak. Itt a modern gépek mechanikája és mozgásrendszere váltódik művészetté, centrikus és acentrikus képtényező, a kubi-mussal és dadaizmussal érintkező alkotó elvek termékeny egybe forradásában.

A modern művészet stílust alkotó és stílust tagadó irányzatainak ez a belső ellentétek nélkül való egybefoglalása

nyújt Moholy-Nagynak formailag arra módot, hogy képeit teljesen látomásokká emelje. Művészete mégis közvetlen kapcsolatban marad határozott tárgyi területeivel. De a valósághoz való vonatkoztatása nem éri be azzal, hogy a korunk esztelen káoszában már adott, de még többé-kevésbé rejtett értelemre mutasson rá.

Aminthogy Moholy-Nagy művészetének anarchikus kinyilatkoztatásai sem a polgári szabadverseny mindenki mást eltipró ösztöneinek az igenlését vagy akár tagadását jelentik. Moholy-Nagy a jelen minden problematikusságán túl végtelen jövő perspektívákba világító törvényt és szabadságot hirdet.

Mátyás Péter

Moholy-Nagy

Olajfetsmény

TISZTELT ASZTALTARSASÁG

(EGY KISKORU KÖLTŐ SZÓNOKLATAI A FORRADALOMRÓL)

Amikor a szószékre lépek, bevallom még mindössze 23 és 1/2 éves vagyok csak, kicsit dadogós ahhoz képest, hogy némely nép-zónokok ezalatt rég fölvilágosították volna Önöket az új szakszervezeti hidrogéntöltésű tagszámláló gépek elengedhetetlen szükségességéről és még kevésbé szólva arról, hogy Marx aranyábrái csak épügy kiszálltak a fejemből, mint Kant vagy Schopenhauer axiómái életről, halálról, értelemről és etikáról. Mint látható nem beszélek tömönatokban s egy teljesen elrugaskodott ember vagyok, némelyek pedig azzal vádolnak 1919 május elsején sirva fakadtam Zerkovitz elvtársam Marx apoteozisán és keservesen csóváltam a farkamat.

Igaz, sok bűnöm van s mondják mindezt aljas magamért teszem s mondják 1919 szeptemberében szent asszonytestvéreim abnormális üllepeiket mutogatták az Újpest felé vivő utakon néhányunk kintrekedt piros gomblyukai felé, ó szentelt üllepü testvéreim és nővéreim vajjon kiket köszöntenek én ha nem éppen titeket köszöntenek?

Kérem a tisztelt hallgatóságot méltóztason beszédemet türelemmel végighallgatni én ugyanis, mint később látni fogjuk, szakképzett, becsületes forradalmár vagyok s csak Kulhanek elvtárs gyöngéd idegeire való tekintettel, ki csak nemrég jelentette ki, hogy az emigráció szellemi fölényének kidomborítása szempontjából sürgősen elő kell adni, ugyancsak eredeti szociális tendenciái kidomborításával a Peleskei nótáriust – óhajtók a forradalmi átmenet terén némi mérsékletet tanusítani.

Egy bűdös individualista vagyok tehát, s tudom reggel szuprematista formákban áztatom B. S. jelzésű tyukszememet, délben sodronykerítést ebédelek betéttel, este boldogan kalászkodok horkolok, ó individualizmus aforizma Hong-kong le a vékonynyakuakkal! éljen az egyszerű, de szakképzett nép uralma, éljen!

Bevallom mielőtt késő volna, tulajdonképpen semmi jogcímem sincs arra, hogy így beszéljek. Egy hullaház 21 ablaktalan éjszakáján, haldoklók jégvirágai és mély lélekzetű orvosok között kuporogtam én azokon az éjszakákon s csak messziről röhögtek felém kikaligrafált aktáikkal a zöldfülű detektívönökök, s a részeg tiszték flaskoikhoz láncolt emberkék is csak fejük hordóit usztatták felém. És éppen ezért hideg, logikus tételekben illene csak beszélnem, de hol vagyok én már ezektől...

A tömegről akartam beszélni. Sok tömeggel találkoztam én már, legutóbb a tömeg egy száztornyú épület előtt ácsorgott és ime vérvörös szószékéről, világitó kalendárium alatt valaki így szólott hozzája:

Menjete ti emberek és asszonyok, vegyétek magatokhoz a gyárakat szántóföldeket, színházakat és árúházakat és pazaroljátok föl magatokat egymásnak!

És a beszélő ember akkor megrántotta maga alatt a súlyasztót és visszausztott boldogan, örömtől kisírt szemű társai közé. Ezek pedig hiéna és farkasfeji emberek voltak és a hiénák úgy tettek mintha fogaikat csattogtatnák és a farkasok úgy tettek mintha a hiénák fogait hallanák csattogtatni. De jaj én láttam mert én nem voltam ott, hogy tizenkilencen asszonyokat, kertés villákat és sógorokat csámcsogtak. Egyik pedig egész érthetően csámcsogott és ennek kimanikűrözött alsónadrágja volt és kiondolált ujjait usztatta:

csak az esztétika határain innen
s az intelligencia velünk lesz.

És ekkor kék szalónokat röhögött tejbőrű aktokkal és hamar maga elé emelte a tenyerét.

A tömegről akartam azonban beszélni, mely akkor így szólott a nyomdában és gyárakban:

nyolc órai munkaidő és két üveg sör
semmi sör semmi munkaidő

Én ekkor még segédszerkesztője voltam egy burzsoá-dekadenciójáról híres MA című folyóiratnak, melyben ilyenek álltak:

A forradalom egyetlen biztosítéke a kulturigényesség a gépfegyver

és az ilyen plakát:

MINDENKIHEZ!

**KISPOLGÁROK OSZTÁLYVÁLADÉKRA VALÓ
TEKINTET NÉLKÜL HELYSZINEN AGYON-
LÖVENDŐK**

ZÖLD FEJŰ EMBER s. k.

Használati utasítás:

Kik a kispolgárok?

Felelet:

A) Szakszervezeti, kultur és temetkezési tornaegyesületek elnökei, alelnökei stb. stb.

B) Vörös művészek, hisztérikus propaganda színésznők, kik egyetlen hunyorítás nélkül végny cinóberkokárdákat huznak ki az orrlyukaikból, Bogdanoff, önként jelentkező továbbá megtért krisztianisták, az ugynevezett tanult munkások szomaházi Rudas Zoltán és egy gazdag fiu története teljes kottamelléklettel és Oroszország személfénye a cári tányérok aranyelipszisein üldögélő Lunacharskij.

C) A fehér terror következtében föllábát vesztett 1. kipróbált 2. megbízható 3. erkölcsileg alátámasztott 4. baloldali agitátor, aki a következő beszédet intézi a legközelebbi operettbördélyban a tömeghez:

Agitátor: (véres könnyzacskóit lóbálva a nép felé)... és elvezettünk az Eszményi országba ó művészet, büvészet, galderoni, ó korok büszkesége, mákonyok bora, és váljatok uraitok büszke másaivá!

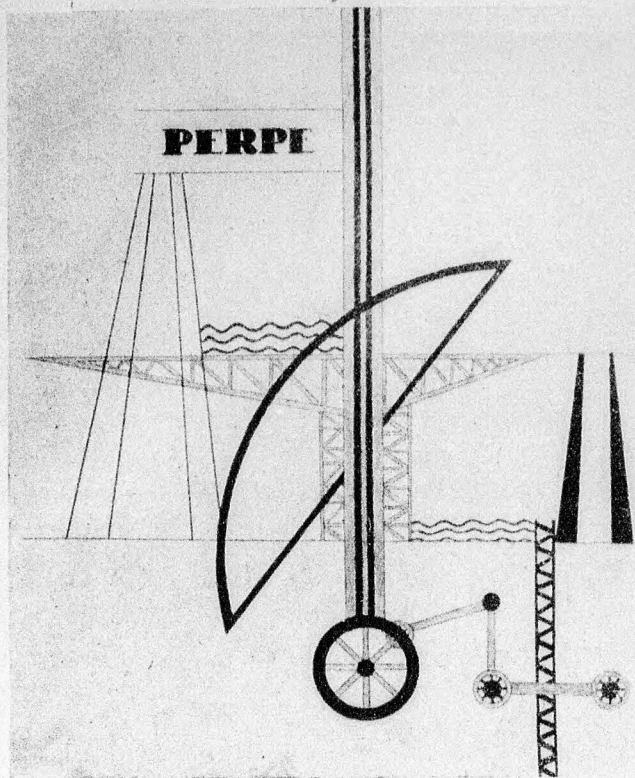
Mankóit bőgve a meghatott nép felé lengeti...

D) Akik még azután is hogy két hétre kihajtották őket a fák alá eszüket az emberi kényszerképzetektől kilizoformozni arra a kérdésre, hogy miért él az ember így válaszolnak:

- I. A társadalomért
- II. A jövőért
- III. A fajfentartásért
- IV. A statisztikai tabellákért
- V. A gyermekeiért
- VI. A kozmoszért

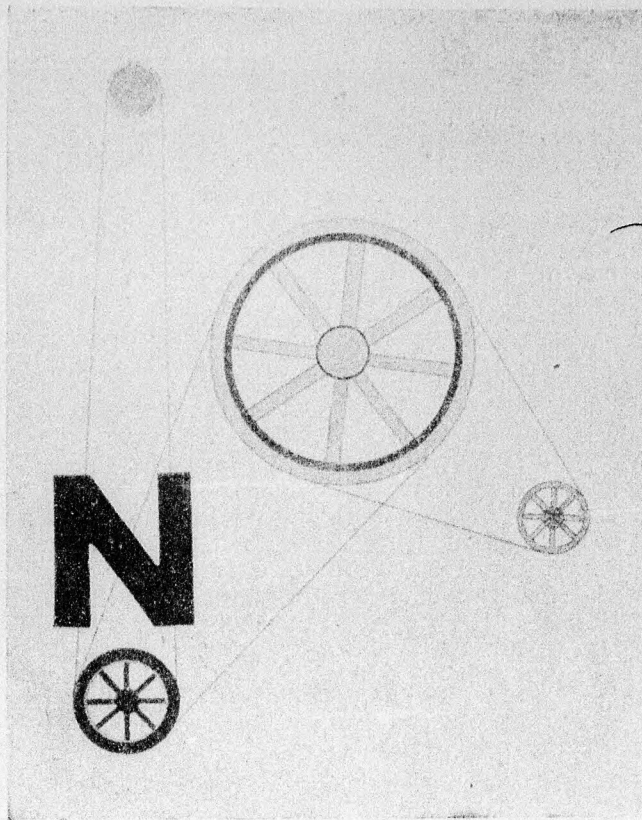
E) Általában és összefoglalón mindazok, akik egy egészen közönséges nap le vagy fölmentekor de legfőljebb 24 óra alatt nem szólnak így magukhoz:

Lenni csak egyféleképpen van az ember: ha teremt. Ez az élés.

Moholy-Nagy

Rajz

Moholy-Nagy

Rajz

A mai levés: örlődés, vegetáció.

Mi van? Munka Munka Munka önmagunk ellen!

Mi van? Házak melyek sötétek, t. b. e.-vel virítanak a gangokon és klozeteken és sivarak mint a 6x8 órás munkanapok.

Mi van? Utcák, melyek bolondul lovagolnak és a lovasrendőr intésére a kipuccolt autók előtt kettényílnak, mint a partok.

Mi van? Iskolók, melyekben beteg nyájak éhük és baromságuk dicséretét zengik ki a csenevész fák felé.

Mi van? Muzeumok, melyekről lefujta a szél a táblákat hogy

**VIGYÁZAT
OLAJJAL SZAGTALANITOTT**

Mi van? Gyárak és hürök, melyekben világló tökkfejekkel bogáznak a tömegek és néha kicipelik magukat a rendőrlovak alá és néha felhúzzák a közülük leglátóbbat Krisztus mellé.

Mi van? Könyvesboltok kirakatai, melyek előtt égő fákllyákkal nem állanak meg a hatévesek, hogy kiégessék őket a világból.

Mi van? Nőtények, amint holdkóros combjaikkal beleállanak a korszok kifésült hulláiba és olvasztókemencés meg izzadt szörzetüket mutogató világokat szolgáló páriák, kik kiapadt emlíkkel a konyhás ketrecekben üldögélnek kőlykeik kerítésében, s ha valahol egy éjszakára kibomlanak a barrikádok ők kenguruson átsipítják magukat fölöttük.

Mi van: **1921 1921 1921**

És mi akik építeni akarunk

És gyerekeknek gyerekeknek való városokat akarunk építeni és öregeknek erdőket kavicsstalan utakkal. És magunknak ünnepeket akarunk a térségekre távfutók zászlóaljaival ferdén az égbe sikozott zenekarokkal aktív tömegekkel, melyek az őshangzók primitív tragédiáit jajjongják és formákkal és színekkel és hővel és ágaskodó mozdonyokkal,

valamennyi emberi megnyilatkozás egységében!

És okosoknak csillagvizsgáló tornyokat akarunk építeni Afrikában vagy a tengereken

És ászonyoknak parkokat és hozzájuk és hozzájuk vezető országutakat akarunk

És a tüdővészeseznek vannak szigeteink a legtisztább völgyekben

És vakoknak vannak lámpáink zenészeink idegei közt

És születőknek vannak biáltásaink, amiktől nevető bárányszemeket rügyeznek a növények.

De addig hideg késsel állunk a szívünk fölött.

De addig el akarunk harapni magunk mellől mindenkit, aki nem a legjobban verekszi magát a legteljesebb élet felé.

Pártok forradalmárok emberek!

Ki az apró kenyércsaták celláiból, a szabad monumentális emberi elképzelések felé!

Barta Sándor

15

Jakoska sir Jakoskának gyémánt keréken forognak a szemei
 ő néztek csak tányérjaink is falra másztak szomorúságukban
 s rózsás tenyerükkel most eltakarják a szerelmesek kilátásait
 ové hát ové ové
 a függönyök így szaladnak le mindenütt s aki megütötte a bankot az okvetlen a békát is lenyeli
 én nem vagyok senki te nem vagy senki
 ő szintén nem valaki
 legyek hetedhét-orzágból a szegényasszony peccenyéje felé vándorolnak
 de a szegényasszony azért csak Jakoskára morog s ujjain kivirágzanak a tövisek
 higgyétek el a szegények nem is elégedhetnek meg Jakoska könnyeivel
 a világ szegényeinek nem kenyéért lenségük miatt átkozott a sorsuk hanem mert a gazdagokéhoz hasonló nagy gyomorral áldotta meg őket az isten
 kérdezték meg csak a könyvbüdös szónokokat de ne forduljatok a papagályokhoz
 Tristán Tzara már évek előtt megírta: a madarak káknak a polgárok fejére
 különben is csak a költők mondhatják ki az igazságot én rokonuk vagyok a költőknek
 de egyidőben ázó és emelődaru is vagyok s most néztek meg Jakoska szeméit a szemeimben
 ő egy szép fiatal lány akit elhagyott a kedvese én csak a végtelen kiáltás vagyok
 de kik vagytok ti
 1921 augusztus 22
 tudjátok-e hogy málészátokból tegnap fogaitokkal együtt kiűzték Pücsöt
 tudjátok-e hogy a csillagok kitagadtak benneteket s hogy én is köpök rátok s hogy a ti gyomrotokban is holmi becsüle:es éhség helyett csak ócska vezércikkék csikorognak
 és mégis

EMBEREK

ó ó

mi egyek vagyunk rettenetesen

Kassák Lajos

OROSZORSZÁG

JORGE-LUIS BORGES

Az előrevitt futóárok sivatagban kikötő bárka
 hajrás lobogókkal

Delek fröccsentenek a szemekbe

Csendzászlók alatt marsolnak a tömegek

És a nyugaton keresztrefeszített nap
 megsokszorozódik a Kreml tornyainak zsibajábanA tenger usztatja majd elő ezeket a regimenteket
 melyek torzóikat belegöngyölik
 a kontinens összes tereibeEgy szívárvány vad kürtjébe harsogjuk tettüket
 bajonettek

melyek hegyükön a reggeleket hozzák.

Ford. Gáspár Endre

A FEKETE KANDUR

Prológus:

Hölgyeim, uraim
 elvtársak, testvérek
 én vagyok a kő az üveg az acél
 fény sugar a reflektorokban
 én: a hang a szó a vászon
 sőt a kulisszamester
 és: TI.
 Tessék röhögni!
 Hülyék, szivacsfejük
 papagályok és varjumarak
 bölcsék művészek és nemibajosok
 elhuzom szemetekről a függönyöket
 Csak a hatást dobom be az automatába
 Brrrrr — nyek — puff —
 tessék röhögni!

Szin: A föld. Az ég. Az égen: A nap, A hold, A csillagok. De nem világítanak. A nap valami hegyre támaszkodik. Sötét van.

Egy sötét alak botorkál elő lámpással, kezében hosszú rud. Ez az **A**.

A a hosszú ruddal (a hegyhez botorkál, morog, a ruddal bökdösi a Napot): Nap kél öt óra 35-kor
 Nap: feljebbszuszik.

Félhomály.

Motorok: felbugyborékolnak; gépek: feldohognak.

Hang: MIATYÁNK ki vagy a mennyekben ...

Harang: Hármat kondul. Valami rémesen nyikorog.

A a ruddal: Auaáaaó — (előre jön a szín elejére táblákat akaszt, felírásokkal):

Chatnoire

Dining room

JEPHNN KOT

Caffe chantant

Egy vasredőny: robogva feiszalad

B egy szemfüles: (kis asztalnál, felnyújtja magaelőtt a lámpát): Berson gummi... Palma sarok ...

X egy zongorista: Hazádnak rendületlenül légy hive óóóóó — —

D egy fiatalember és egy hölgy: (bő fotójben záporozva), Szeretsz!? Szeretlek! Szeress! Szeretem! Szeretsz!! Szeretlek! Most! Most!

F egy szmokingos: Éccén!

Ű a szomorú: egy helyben áll, féllábon, változtatva.

G egy munkás: (folyton hordja a köveket a szín közepére): Proletárok egyesüljétek...

Kürtök: dé durbán

A a ruddal: meglöki G-t, a háttérbe megy és áll a ruddal.

H a költő: (sötét sarokban): Latjatuk feleim zumtukel mik vogmuk isa pur es homuv vogmuk — —

C az ur: Bravó!

I egy amerikai: **J** egy francia, **K** egy orosz, **L** egy cseh, **M** egy német, **N** egy magyar: mind nemzeti viseletben, asztal körül ülnek, gyana-kodva folyton egymást nézik; most taktusra felállnak, egymás felé bökolnak és visszaülnek.

O egy pap a szószéken: üdvözlégy MÁÁRIA malasztal teljes...

Moholy-Nagy

Olajfestmény

S egytudós (könyvekkel rakott asztal és csillagvizsgáló előtt; feláll, hódolattal): Mert Jean Jack Rousseau nagy ember!

Ü a szomorú: mélyen meghajol

Z egy tragédia író: Uraim az a mi tragédiánk hogy nem élünk tragikus korban

Rikkancs (átmegy a színen): Lázadás a szemét bányákban! Rablógyilkosság a kéjnőnél! Nyomozás a kemencelyukban ... (el)

F a szmokingos (diványon): Écén szifilitikus vagyok!

B a szemfüles: Oja gummi! Urak öröme!

F a szmokingos: De azért szeretem a nyolc centiméteres bokákat

R egy orvos (nagy injekciós tűvel odarohan): Huszonharmadik javított kiadás urram! (beleszur)

F a szmokingos: Jaáj!

R az orvos: Ehrlich — Hata 606+23!

F a szmokingos: Pedig szüzlány volt...

O a pap: ÁÁÁLDOTT legyen az ő akarata...

H a költő: Hősvér tölpiro sultgyász térső hajtvakó szöntlek — (sárga fény hull a fejére)

C az ur (odamegy, a költő előrenyujtott kalapjába egy hatost dob)

G a munkás: Proletárok egyesüljetek

Kürtök: Á durban

D a fiatalember: A zsidó is büdös de a paraszt is büdös a csiriz meg a cserzővarga ó én jószagu istennóm! (szagolhatja E-t)

E a hölgy: Most szeressss!

O a pap: BOOOLDOGOK a tisztaszivüek... (leköpi a munkást)

Z a tragédiaíró: Operettet írnak a tragédiám-ból! Büüüü... (zokog)

F a szmokingos (felugrik): Unalom unalom... eh... én! écén! (a zongorához rohan, ellöki a skálázót): Hülye Écén!

A skála megszűnt. — Hangzavar — Most újra kezdi **F**, de ő a chromatikus skálát játsza. — Taps.

C az ur: Micsoda marhaság ez kérem!

O a pap: liisten — káromlás ... (sir)

H a költő: Tudjátok-e mi a haza az a hajlék hol ... (zöld fényben)

S egy hős (melle csupa érdemkereszt: madzagra kötött ágyuval jön): Hehe hehehehe

H a költő: Három árva sir magába sötét elhagyott szobába. (lila fényben)

Körül bögnék: Bööööööö

Kontrafagott: felröhög

A költő fölött a lila elsápad

P a tudós: Mert Alighieri Dante naagy ember!
B a szemfüles (feláll, hatást dob a költő kalapjába)
A nemzetközi asztal erős fényben.
 Hang: Uraim! mert az állameszme...
I az amerikai: Jes yes yes
J a francia: Oui oui oui
K az orosz: Da da da
L a cseh: Ano ano ano
M a német: Ja ja ja
N a magyar: Igen igen igen
 Fagottok: röhögnek
G a munkás: világ proletárjai...
 Kürtök: cé durban
 Biró (végig a színen; amíg kiér egyre mondja):
 Mert az IGAZSÁG a 364-ik paragrafusban van ...
 mert az IGAZSÁG stb.
 Gyilkos (utána, megvasalva szuronyok közt)
 12 árva (utána libasorban, zokogva)
 Orgonaszólam: kíséri őket
Ű a szomorú: Brü hü hü üüü
P a tudós: Mert Ljev Nikolájevics Tolsztoj
 naagy ember!
Ű a szomorú: eláll sirni, mélyen meghajol.
Sz egy táncosnő: kosztümben betáncol
S a hős: Hehehehe
 A táncosnő nem kelt érdeklődést
O a pap: Rendőr! Rendőr!
Sz a táncosnő: ellillan
E a hölgy: Még szeress! ... még! még!
H a költő: Keedvesem ki elhagyál bucsuzoom
 Tetőled...
A ruddal (előre jön körül néz): Szürke
H a költő: Én nem leszek a szürkék hegedőse!
A a ruddal (középre piszkálja a Holdat; a költőhöz): Kuss!
 Hegedük: bé molban
Z a tragédia író (A-hoz): Uram! ön a legzseni-
 álisabb rendező!
T egy lány (jön, vele több fiatalember): De urak
 én még SZŰZ vagyok
 Fiatal emberek: Oooooo ... Ááááá ...
 Cccccc ... Ty ty ty ty ...
T a lány (karjukba omlik)
G a munkás: létrát hoz
A a ruddal: felállítja a létrát, felmászik rá és a
 ruddal ülára meszeli a holdat
 Lila fény
 Hegedük: bé molban; gordonkák: belesírnak.
H a költő: Én a halál rokona vagyok szeretem
 a tűnő szerelmet
 Fiatal emberek: tapsolnak, viszik a Lányt,
 borralózzák a Költőt — el
H a költő (láthatóan felvillanyozódott): Felszál-
 lott a páva a vármegye házra ... (vörös fényben)
 Mind: Kuss! Kuss! Disznó! Befogni!
 Nagydobok, kisdobok: felzognak
H a költő: összezsugorodik
S a hős: Hehehehe
P a tudós: Mert Kalogeropoulos naagy ember!
Ű a szomorú: meghajol
C az ur(énekel): Igyál pajtás igyál hát aki iszik
 jobban lát ... (megvakul)
H a költő (guggolva tipeg): Rézangolna hogyha
 volna lovagolna lovagolna ... (rozsaszín fény; kap egy
 hatást)

M egy villogó szemü (jön, szemei világitanak):
 Én — te — ő — mi — ti — ök ham! bekaplak!
E a hölgy: Te puhány mosogatórongy fuj! pusz-
 tulj! (kilöki a fotójából D — t)
D a fiatalember: B u u u u ... én tiszta
 szerelmem ... (a körakásra mászik, le akar ugrani)
B a szemfüles: Örök ifjuság! Nincs többé ko-
 pasz fej!
D a fiatal ember: oda somfordál
P a tudós: Mert Lloyd George naagy ember!
Ű a szomorú: meghajol
Z a tragédia író: Mégis meg fogom írni a nagy
 tragédiámat! (ír)
U a villogó szemü: Ham! ham! (E — hez
 megy)
E és **U**: Szeretsz!? Szeretlek! Szeress! Szeretem!
 Szeretsz!? Szeretlek! Most! Most!
O a pap: BOOOLDOGOK akik találkoznak
I az amerikai (veri a taktust): Business is
 business!
J a francia: (gesztus) Liberte egalite fraternite!
K az orosz (felugrik, letérdel, homlokát három-
 szor a padlóhoz veri): Prosztyitye prosztyitye prosz-
 tyitye
L a cseh (szobor pózban): Pravda vitézi!
M a német (álmélkodva): Der Kaiser Der Kai-
 ser!
N a magyar: Önnálló bank vámterület lovagias-
 ság
G a munkás: megáll
 Kürtök, kis dobok, nagy dobok: Káoszban
T a lány (jön a hős-höz): Gyere hozzám szép,
 szőke fiu ...
S a hős: Hehehehehe — (rángatózik)
T a lány: Én szűz voltam
Ű a szomorú: olvadozva felé bókol
S a hős: He! He! Uuuu! (az ágyuval rárohan):
 Bumm!
Ű a szomorú: elvágódik
S a hős: Hehehehehe
Z a tragédia író: Puci-Muci halálosan szerelmes
Ű a szomorú (felül, S—hez): Uram én nem ha-
 ragszom önre (meghal) — (Triangel)
 Nemzetközi asztal fényben
 Hang: Uraim a termelés helyreállítása...
I, J, K, L, M, N: felugrálnek, körbefogódnak
P a tudós: Mert Vladimir Iljics Lenin naagy
 ember!
O a pap: OOH uram végtelen a te ha...
G a munkás: felkap egy követ és a Holdba vágja
 Hold: összetörik
 Hegedük, gordonkák: vinnyognak
H a költő: Brühühüüüüü ... a synbolon a
 synbolon ...
E a hölgy: Most ... Most ...
 Fagottok: röhögnek
 Chromatikus skála megszűnik
A a ruddal: Huj! Huj! (bőmből, a ruddal fel-
 nyársalja a munkást,
G a munkás: Éccéél ... (meghal)
 Kürtök, fagottok, nagybölgök
C az ur: No mi az kérem! (iszik)
I, J, K, L, M, N: (felugrálnek, körülállják a kö-
 építményt, amit **G** a munkás összehordott): Csöd!
 Csöd! a-részvények ...
B a szemfüles: Veszek! veszek!

Moholy-Nagy

Olafestmény.

A a ruddal: Urraim! Urraim! (kétségbeesetten szaladgál): Zene! Duplafény! Bort! Nőket!

Zenekar: játsza a „gyere te niemand“-ot
Borosflaskók nőnek a földből és potyognak az égből. — Világosság

Sz a táncosnő: meztelenül belibeg

Hangok: Ááááá ... Óóóóó ... TYtytytyty ...
Lassan mindenki a helyére megy.

A a ruddal: óvatosan igazgatja a napot és a cégtablákat.

Z a tragédia író: Történt valami kérem??

Mind: a táncosnőt nézik

O a pap: vigyorogva nyámnyog

Kislányok: félmeztelenül táncolva jönnek

O a pap: ENGEDJÉTEK hozzám a kisdedeket!

S a hős: Hehehehehe

T a lány: eléje térdel és magához rántja

P a tudós: Mert Torama Morama Borama naagy ember!

C az ur (feláll, vakon részegen előre botorkál, nekimegy egy körakásnak, Kövek hullanak.): Igyál pajtás igrál hát ... (de már mindenki csak saját magával törődik)

Z a tragédia író: Puci -B Muci leugrott a harmadik emeletről. Fügöny, Taps. (hajlong)

S a hős: Sze hehe rehehess!

A a ruddal (veri a taktust. A rud kilyukasztja az eget. Vörös sebek tátonganak le a mulatókra.)

Sz a táncosnő: felugrik a nemzetközi asztralra. (Mindenkí más testrészébe kapaszkodik. Koccintanak)

I az amerikai: Hurrá!

J a francia: Vive!

K az orosz: Da zdravstvujet!

L a cseh: At' zsije!

M a német: Hoch!

N a magyar: Éljen! — (csókolózás)

H a költő (tányérozva jön): Erato ... Erato ...
Erato ...

Vonós hangszereken különböző himnuszok; zongorákon kuplék, keringők, orgonán zsoltár, piculák sikoltoznak

Kürtök, fagottok belebödülnek.

A a ruddal: vigyorogva áll és elégedetten veri a taktust. A vörös esőzik.

Fügöny.

Mácza János

VASUTAK

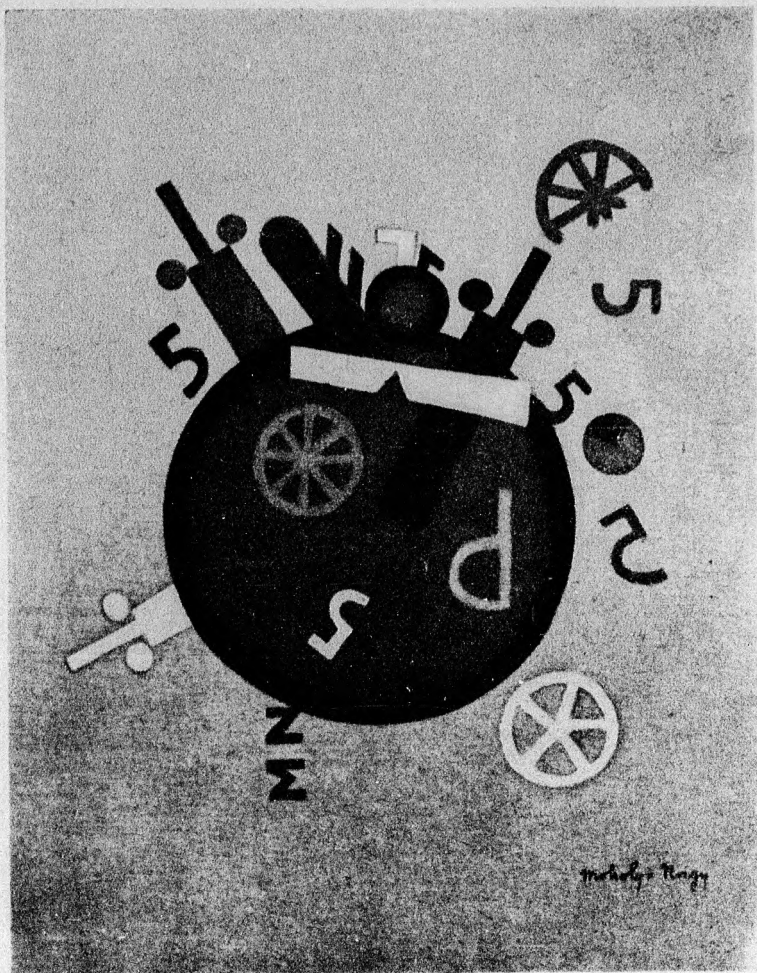
Szemük mögött vizet locsolnak.
Éjfélután lekuslyadt egy 400 éves kocsmá.
Az emberek összeszaladtak kormos arcukkal:
Mindenki a tegnapot kérdezgette.
Égés. Égés.
Rádebálták a keresztet.
— szomorúan várták a félrevert harangokat.
1921 nyár: — —

VERS: 7

Rétek
sárga testükkel
: rángatás a városra.
Az égből kémények csorognak.
A Nap benneül a hegyek hályogos szemében.
Tehén
Vonat
Emberek.

VERS: 8

Bársony-tenyér
London
marcangolódás
— narancs-szagú pomádé!!
— :
Feketeség zuhatag
város
a gyárak beették
Chopinhintánból iskolás
Emeletek.
Anyagok vas nélkül!
Egy. Kettő.
—
Gyémánt konstrukció.

Moholy-Nagy

Olajfestmény

Kudlák Lajos.

NYUGALOM

Az ucca végén megállt, ahol a palánkok feküdtek
hosszan.

Sötét kis uccákon lámpások hernyóztak.
És kihaltak voltak az utak a csillagoknál.

Egy kutya felüvöltött távol, és ráugatott egy
másik az éjszakában.

Egy palánknál leült tapogatózva, valami mély-
séges megerlelt érzéssel lelkében, szagolva valami vért,
amit kívánt.

Nagy vörös kerekeket hajtottak a sötét égbol-
tozaton!

És a fák lilás konturokkal meredtek fel a hegyeken!

Két keze! ami előre kuszott, hajtva és vezetve
nyomorult agyától, a harangokkal! úgy érezte, hogy
kutat egy kés után, és minden érzékével vér után
szagol!

Nem bírta tovább a kinemteljesülést!

Megvakarta magát, és felvigyorgott a hold felé!
Távol daloltak, és egy magános férfi végigyalogolt
nagy kopogósan a kövezett uccákon.

És a tornyokban az óra figyelte meg-megesukolva
az éjszakát!

Hangosan felnyögött.

És gyerekesen két szeme elé kapta két remegő
kezét.

Most megtalálta, amire szomjazott: a vért!

A vért!!!

Felvicsoritotta fogát, hatalmas öklével a palánk-
nál, nyögve és harapva, felcsukolva a hanggal az
éjszakában, mégis kődökön keresztül, egészen fel-
kinzottan,

nyugalom!

hát ez a nyugalom!

Éjszakák, amik felharangozták a felkinzott város-
ban és a bevezett vízeknél a döngő kapukat, ahogy
kénytelen volt hallgatni tovább, és ide került pihenni!

No lám!

hát nyugalom létezik?

Fejében a harangok felkiabálták az éjszakát!

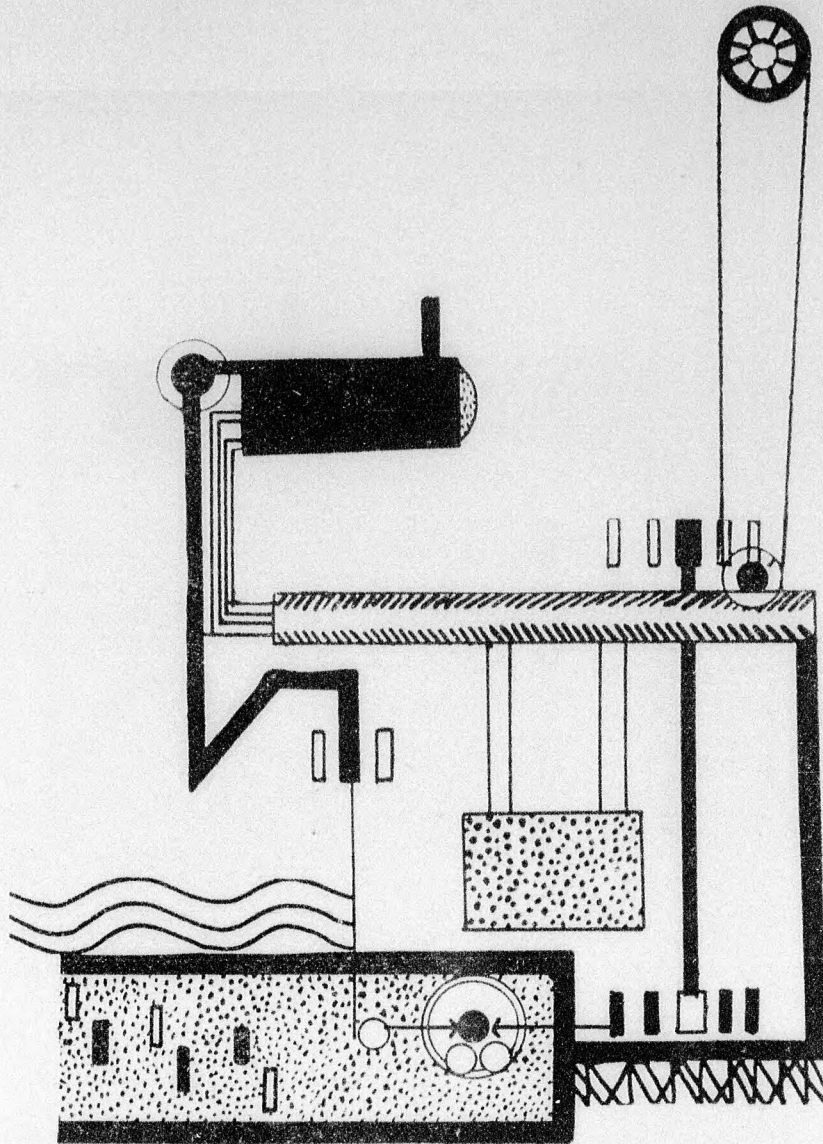
Távol vadul ugattak a kutyák, az alvó házak
között.

És a tornyok végigbuktak hatalmas árnyékukkal
a mezőkön és tetőkön át a hegyek felé!

Visszanyögött:

asszony!

mert rá emlékezett
ezekkel a borzalmakkal rá is, a mélységes városból

Moholy-Nagy

Rajz

És mégis, mert bár minden vágyán át, és kívánczósán át, talán még sem tudta mit érez, mit tesz, cselekszik.

Csak érzett, tett, cselekedett.

És belé helyeződött a legborzalmasabb éjszakákba, holmi lenyuzottfejű torz alak, két hosszú kezével, és beteg szemével, karikás szemével, egy idegen ebben a nyugodt városkában, a mezők és dombok között, mikre valaki kéz legurította a holdat véresen!

* * *

Ekkor felállt a palánkok alól tapogatózva. Végigjött a sötét kis utakon, imbolyogva, anélkül, hogy valaki látta volna, anélkül!
És árnyéka valami hatalmas volt a kis petróleum lámpásoknál!

Csukott szemekkel ment, mégis valami különös csillag, megteveszthetetlenül egy álomban, idegen csillag után, ami mégis vonzotta őt ellenállhatatlanul!

Távol felsüvített egy kis vonat, dőcögve át valami rozszant hidakon!

Ő csak ment, ment, ment, tapogatózva, bukdácsolva a köveken, álomban szinte, ám mégis fogát csikorgatva, és két kezét felijjazva egy titokzatos alak! nagyon nyomorult szegény, rongyos, és bűzös agyu! ez!! ahogy

kinyitotta a nagy kulccsal a kaput, rekedt hörgéssel, és bezárta ismét maga után, vagy be se zárta, vagy bezárta, ez tudatán kívül történt.

Távolból egy kapu csapódás visszhangozta az éjszakát!

És a harangok! mindég! mindég harangok!

A mélyben az ablakok vakon bámulták a csillagokat lezárt szemekkel!

Mindenki aludt.

A távoli kertek, a papok kertje feléje bokrosodott valami borzalmas éjjeli feketeséggel.

És a katonáknak lefekvésidőt trombitáltak a mélyben!

És a harangok! Homloka mögött a harangok, valami borzalom!

A fák, házak, tornyok és kémények köré csoportosultak sulyos árnyékukkal!

Hol hát a nyugalom, melyet elindult keresni a felkéselt városból, amely után jött egészen az alvó kis városig, a dombok között, fel-durungult véres agyával szegény!

A hatalmas kulcsot kezében lóbálta, egy apostol? próféta? ahogy betolta maga előtt betámasztott ajtaját harangos nagy fejével, jaj! és kívül hagyta az éjszakát a csillagokkal.

Felhörgött megtépetten, és minden gyilkosságra, ami benne élt, agyában, és az egész zür-zavarra, ami kiharangozott homloka mögül, úgy érezte, hogy feleletet kell adnia!

Az ablakok kirekesztették az éjszakát!

Kinn aludt subásan a város a dombok között!

A hatalmas kulcsot óvére tüzte!

És egy kézi lámpást, zörgő ernyővel meggyújtott feje fölött.

Figyelt.

Az ajtó, ami az öreg szobájába átnyílt, fel-támasztva örködött az alvók álmára. Figyelt. Itt is távol a nagy mélységben a tompaság kongatta az éjszakát holmi hatalmas bura alatt.

És a harangok!

Szüntelenül.

Ekkor megindult, és felnyitotta az ajtót.

Átlépte a küszöböt, ahol a padlón hevert a hold, és egy tükörben visszabámult rá az egész kis város éjszakája feketén!

Az ágyban! feldult párnák között az öreg, mathuzalémi szakállal, szinte a falra festve prófétás pózában ahogy aludt, éjjeli sapkával fején.

És ruhája rendben a fogason függött, figyelve az éjszakát.

Es egy órája, a falon,

szinte egy haldokló utolsó rebegésének tünt!

Felje haladt gyilkos szemekkel, és magában vive minden távoli borzalmát.

Hosszu árnyékával végighorzsolta a csüggedt falakat.

És két karja, a gyilkosok minden telhetetlenségét vissza tünt adni, önkéntelenül, és benne élve a leg-remesebb valóságokban!

Az ágyig ért.

Nyugalom! Előtte felpapírmásodott az öreg feje, hosszú szakállal, két pergament fülével, és viasz nyakával lélektelenül!

Még egyszer megindult, följe hajolva két hosszú telhetetlen kezével már a nyakán, a körmök bemélyesztésével a husba, a párnák alá nyomva a fejet, ami még csak nem is reagált, tisztán a testen futott egy borzongás végig, le, fel! és fel le! valami drótrángatásra, amint följe hajolt, felnyögve egyszer, de megnyugodott.

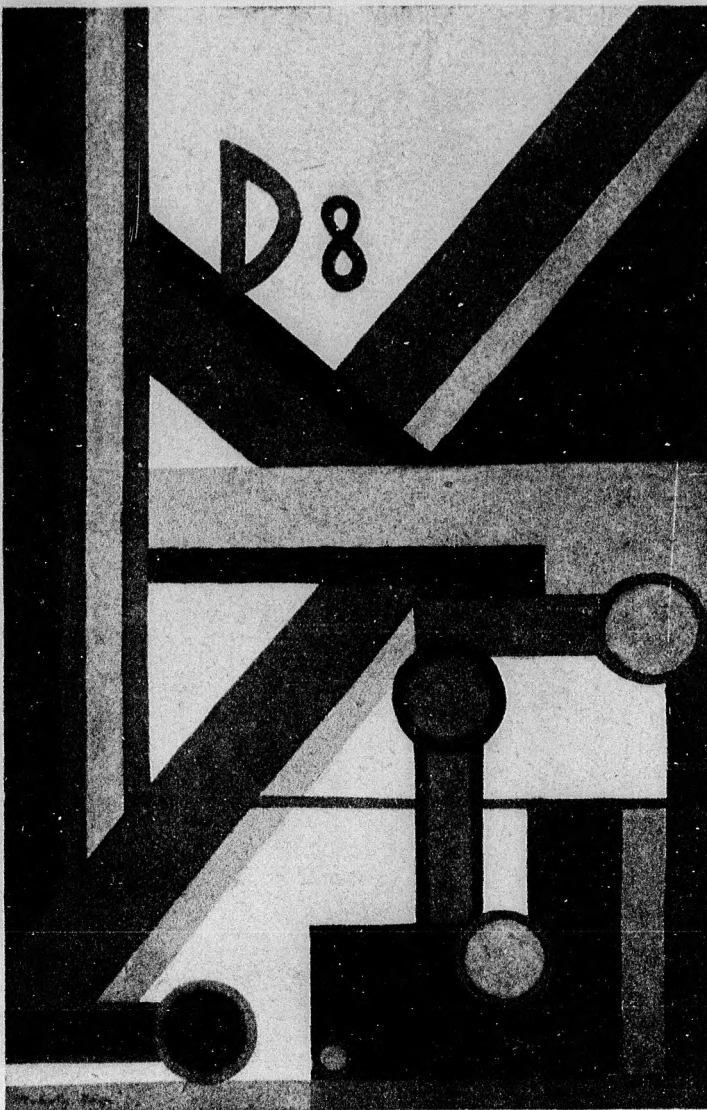
Lerántotta a lepedőt, és magára kapta! Állt!

Két keze, még mindig előre dobva figyelt a hulla fölött!

És felnyöszörgött, megfélemlítve az ágy!!

A párnák megbontva voltak.

És tört lábakkal, ferdült nyakával hevert a dunyhákon az öreg, leesett állával, ami még a szakállal hosszabbnak tünt a szédobált butorok között!!

Moholy-Nagy

Olajfestmény

Ő, fejét két szárnyas karja közé kapva, ahogy felnyögött, fehér lepedőben, egy szobor!

És két lába, ügyetlenül, egészen félszegen, ahogy előre lépett, hiába! tapogatózott!! megállva a lepedőben még egyszer a hulla fölött!

És a harangok! valami borzalmas kongással homloka mögött!!

* * *

Kinn ekkor felcsapódott egy kapu a mélyben, és utána egy vonítás dobódott fel rettenetes stakatóval!

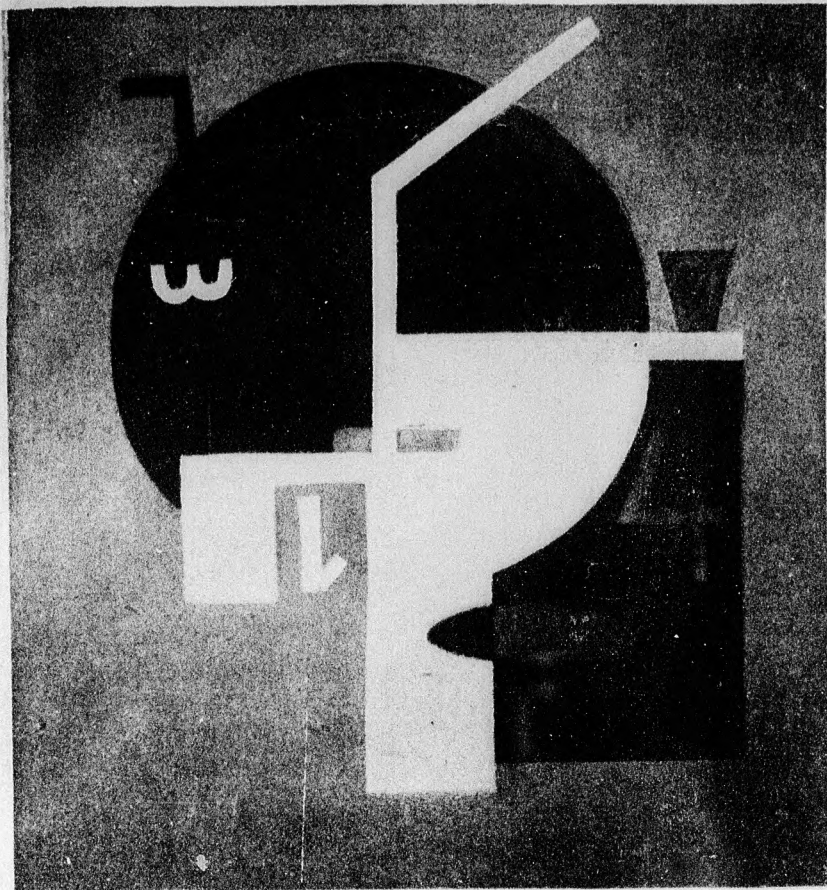
Igyekezett összeszedni magát.

Még mindig abban az állapotban, remegő szájjal, két szemével a mélyben.

Mit tett? nem tudta! miért?? csak ösztöne után cselekedett!!

Mert meghurcolva e véres kinyilvánulásokban, felzaklatott egész idegrendszerével, az események e borzalmas forgatagában ő is a gyilkosságig sodródott ez éjszakán!

Menekülni akart e borzalmas káoszából, és ime, a dombok között a nyugalom mit adott neki!

Moholy-Nagy

Olajfestmény

Hát minderről mit tehet ő?

A felzaklatottságban eselekednie kellett valamit! hát ezt! hát ezt!!

És még egy: ahogy átment a felcsapódott ajtón át a maga szobájába, ott reszketve és vonagló szájjal leemelte a falról a kést.

A lámpás feje fölött égett nagy füstöt hagyva a tetőn.

Visszatapogatott lepedőben a vállán, egy lovag! a szent eszmék hírnöke, és ismét megállt a halott fölött.

Az viaszbabásan feküdt a tépett dunyhákön!

Hatalmas szakállal lefelé lógott a játékos gyerekek komolyságával.

Lehulló ősz haját megragadta, ahogy forgott a fej, kinyitott szájjal kissé, mit sem törődve már mindez dolgokkal, és még egy marokkal felesapta a hatalmas szakállt a hajig, az éles késsel nyakon elmeteszette a fejet.

A test babásan végigterült a dunyhákön.

Ő, most, ahogy tartotta a fejet, mint megvakult lámpást az egyik kezében, a másik kezében a nyálkás kést, minden vér nélkül! hegyével felészurva a tetőknek, homloka mögött a harangokkal! e nagy éjszakában, aki nyugodni jött és pihenni fáradt lelkével, merőn lehetetlen kontrasztnak tűnt egész eselekedetével és lényével minden eddigi borzalmas éjszakán!

A kést belé szurta az asztalba, ideges megremegéssel! És arcáig emelte a levágott fejet hatalmas lecsüggött szakállal, és meglöbögötte, egy lámpást!

de sehoh sem gyúlt ki fény! A test halottasan, valami borzalmas megcsontással lapult a falaknál.

És visszaivóltott feleje minden borzalmas éjszaka agyában.

* * *

Azután magára kapott egy fekete köpenyt, széles kalappal, amit lesodort fejről a szél, és a levágott fejet a csomós hajnál kezében tartva, elrejtve a köpeny alatt, végighaladt a kis város görbe utcáin, a vámokon is át, és a dombokon fel, le a réteken át a folyóig.

Minden távoli borzalom benne kiabál.

És az éjszaka, egy magára dobott fekete köpeny volt a borzalmak e vállán!

A dombok nyugalmat mormoltak! és ő, előre tartva a levágott fejet, egy lámpást! állt a néma partokon, tévelygve, és egészen zavartan szegény, aki mit sem tud, mit sem ért, és semmiért sem felelős.

Állt, lóbálva a vak lámpást! ahogy visszadobódott egy képben neki egész élete, holmi távoli sanyaru szobák, és fellendülés ez életben! asszony! és egészen borzalmas állapota azután a felhasított éjszakában, amint ő élte borzalmas emberi zsvajban, felspékelve és megkinzotta a végtetekig! és hiába akart menekülni magából! hiába!

Ekkor, még egyszer felvetett két szemével:

— De hát mi van? hol van az én nyugalmam istenem! jaaj! kezemben egy fej, hogy került az én kezembe, és ez a köpeny a vállamon, hol vagyok? a dombok! és a vááros! Éjszakák a felszabadult tornyokkal, és kaszárnyákkal a ligeteknél, és a lövések! és minden! jaaj!

Kitárt két karjával állt, fekete köpenyében.

A levágott fejet tartotta fenn, egy megvakult lámpás!

A város aludt, a dombok nyugalmat mormoltak köröskörül!

És a folyó szélesen hasalt a dombok között az éjszakában!

Ekkor átlépte a folyót, a fejjel kezében sötéten, és felhaladt a dombokig, és ismét megkerülte a folyót, egy gyilkos! a harangzugásban egyedül! mint aki az elhagyott mezőkön és erdőkön áthalad, közben a folyónál megpihen, egy vándor! a levágott fejjel! ki nyugalalmát keresi, menvén a távoli harangok után magában nem érezvén semmit! ahogy távol aludt a város! és azontul is, a többi városokban a megnyuzott embereket habzsolták az éjszakák! csak ő!! egészen könyörtelenül!! és mégis naivan és félve ahogy haladt, a folyó partján fel és le!

És távol is, minden harang megkondult az éjszakában!

(Vége)

Remenyik László

LÉTRA

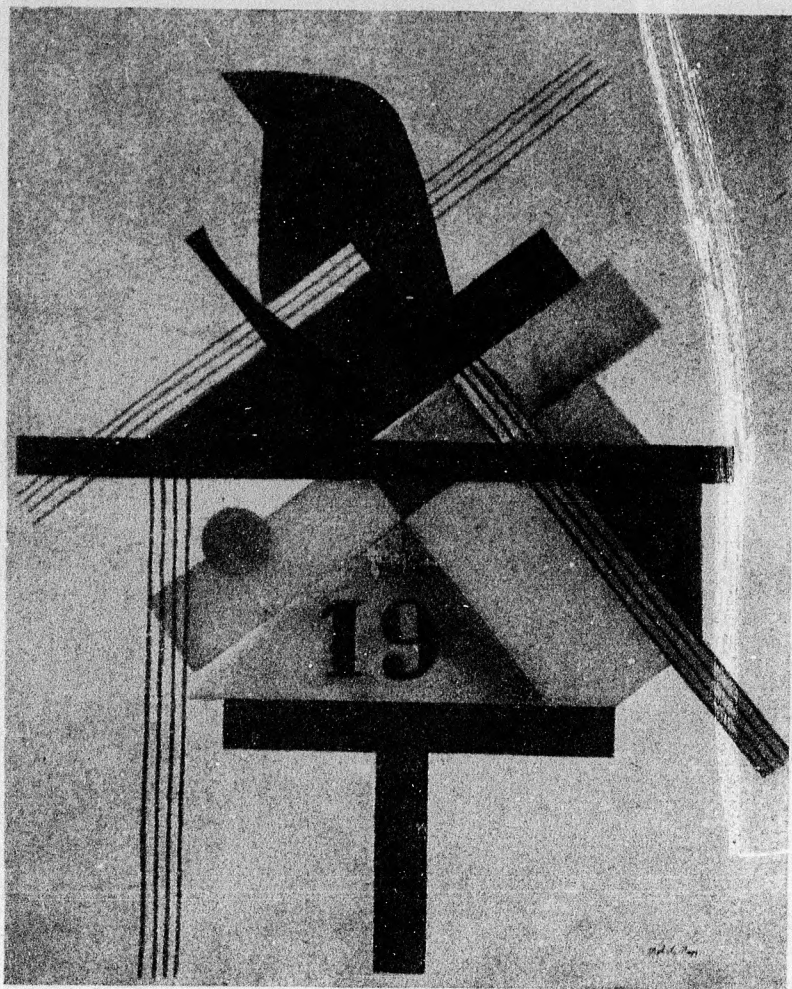
Miért szikkadnak én is
hervadt füstön
és rágódjak a szalmaszálon,
miként a golyvós osztrák néptanító,
aki fényképezőgép alatt tetvezkedik az isten
szőnyegén
és papírra akarja szögezni a csillagokat,
mert jobbszereti leacséval az apró csucsokat
s a benzín idegenszagot bűzöl az orra alá,
ahelyett, hogy szem-száj-orr-fülét meghem-
pergetné a messzi hegyek illatos zajában — —

karón ugrik a kecske
s a római-katholikus plébános a szomszéd fa-
luba rándul a sörért,
mert jobb ott, ahol a császár tenyerét tapo-
gatta;
fején penészednek a kalapja,
ha a nap égő krisztusa előtt nem emelném le
s a csipkerózsa, bodza, azt hiszi, hogy neki
köszönök,
pedig ő nem plébános és nem hiperszenzi-
bilis iparművész,
de sóhajtása fenyéres szelek dőltenek:

hova lett ifjuságom?!

Fennt várnak engem a dálnvadak
s a kávé, amit harmadnapja rendeltem, még
melegen áll,
mert hátha hidegkődben jövök s a szemüve-
gemet megint leverte a lóden széle, mint
ezelőtt hat esztendővel, amikor szó sem
volt még világforradalomról,

csak
nagyságos ur voltam, nevezetesség nélkül,
nem lesz ebből jó dolog, mondta az apám,
vigyázz laci felakasztanak, —
hát most lógok a szélben
és sikkadok,
örök nyaralás,
ami nedű csöpögött bennem, kiitta a pogány nyomoru-
ság, melynek maga felé hajlik a keze,
s a szárazság, mint mondják, délfelé száll, aztán tovább,
keletről nyugatra — —
Isten veled, drága,
én senkinek nem futok utána,
de aki utánam jön, még elérhet:
mert én megállok, megállok,
csak a körmömben legyen még erő,
hogy ne csusszam tovább,
s a vér, mely belőlem csordul, meg ne ijedjen a sziklák
dühös ragadasától,
gyepár!
miát a Balaton homokperemén, amikor még völegény
se voltam,
sziklák, bus vadak, ne fussatok előlem,
a guruló kő sem választ uj istent magának,

Moholy-Nagy

Olajfestmény

szép szakadékok odalent, lent várnak szomorú kertü-
özei,
szóval biztos, biztos, hogy még megállok,
csak legyen erő a fenekemben ülni
s a levegő
vaslétra az isten kéményében,
vagy a hátizsákom gerenda
s egy tenyérnyi föld, amit nem hiszek, robbanjon ki
a tejeskenyérből —
Csucsok szeleteket metélnék a világból
s nekem csak lyuk marad utánuk:
Rajta tehát, elő a késsel!

Ki herdálta el a csillagokat fölülém?
Én szerezzem vissza a napot?
Én fizessem meg századok patikáját?
Most?!
s amíg a hegyre nézek fölfelé,
nem érzem, merre hajlik az ég,
aludjak?
de nem enged a föld,
a föld, a föld,
alattam!

Zilahi László

PRÓZA 22

Gyerekek ellopták az anyák szeméit
 És kifutottak a városokból
 Szájukból madarak énekeltek
 Citromerdők nőttek a tenyereiken
 Tükrőházakat az éneklő lányokkal a hegyek fölé
 eresztették
 Templomokra vitorlákat kötöttek
 Fölemelték az istállók tetejét
 És az állatokkal a mezőkre bukfenceztek
 Egyik a nappal a horizontra ugrott játszani!
 A halak csillogó kőveket labdázta feljükk
 Játszani!!
 Öregek hajukból hálókát fontak
 Megfogni a csillagokat
 Egy páva lesöpörte a földről az állatok ketrezeit
 Játszani!!
 Játszani!!!
 Nézzétek az állatok megfogták a gyerekek kezét
 Fák furulyáznai kezdtek
 És valahol egy kút körül szeméiket megtalálták a vakok

Ujvary Erzsé

A MŰVÉSZ

CHRISTOPH SPENGMANN

(HANNOVER)

A tomboló élet urai nem tudják fölfogni.
 Ma — 1919!
 — : ott ül egy szárnyát tisztogató légy
 előtt és összekulcsolja kezeit.
 És álmodik, álmodik.
 — — hogy vajjon nemzetliberális legyek
 is léteznek-e?
 Nincsenek helyes képzetei.
 Csak azért kérdez, mert a hangja undorítja: egy ön-
 sanyargató karakter.

A nap fekete.
 Füstölgő romokból szétlapított testek kelnek.
 Saját beleikkel zúzták őket össze.
 Éhégdeliriumokkal korbácsolták őket.
 Kérő kezeiken egy halott halat visznek aggódva, el-
 törheti a gerincét.

Tántorgás undoros ösztönök gőzkö riben.
 Táncoló testekben ezerszer meggyilkolt szívek mere-
 vednek.

Karmokat hájszoltak az agyvelőkbe.
 Így túrnak történelmet az emberek.
 Távolról körülsírja a lehelletük.
 Tapint.
 Lobog mint egy megzavart gyermek.
 Akaratlanul, — a képen keresztül, fehér írással
 palánkon olvasott szavak:
 Virág Annának van egy madara — —
 Nincs tovább.

A tomboló élet urai megremegnek:
 Ma!
 A hát a napnak!
 Ily Oktalanság!
 Meg akar tréfálni bennünket?
 Kicsoda egyáltalában Virág Anna?
 Elcsavart agyvelő!
 Az idő képét festette és nem tudott róla.
 Most egy százszorszepecske előtt térdel és imádkozik.

Ford: Barta Sandor

A MA új könyvei**1**

BARTA

TISZTELT HULLAHÁZ

Kiáltványok

2

KASSÁK

KÉPARCHITEKTURA

Tanulmány 7 linoleummetszettel

3

KUDLÁK

GITÁR ÉS KONFLISLÓ

Versek a szerző metszeteivel

4

MÁCZA

TELJES SZINPAD

Tanulmányok

5

MOHOLY-NAGY

KÉPESKÖNYV

13 Reprodukcióval

6

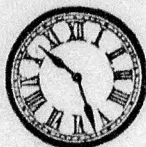
SIMON ANDOR

KINYILATKOZTATÁS

Verseskönyv Máttis Teutsch János
 4 linoleummetszettel

MAIRÓIVAL
ZENÉSZEIVEL
ELŐADÓIVAL

3-ik bécsi

MATINÉJAOKTÓBER ELSŐ HETÉBEN
AKTIVIZMUS
EXPRESSZIONIZMUS**D A D A****FIGYELD A NAPILAPOKAT****A MA pártoló és elő-
fizetési ára:**Pártolótagsági díj egy évre: 500 K., 100 szokol,
60 dinár, 100 lei, 50 lira, 50 frank, 50 svájci frank,
10 dollár.Állandó pártolótagsági díj: 1500 K., 500 szokol,
500 lei, 300 dinár, 150 lira, 150 frank, 150 sv. frank,
30 dollár.**Előfizetési díj:**

egy évre: fél évre:

300 K.	150 K.
75 szokol	40 szokol
40 dinár	20 dinár
75 lei	40 lei
75 márka	40 márka
20 sv. korona	10 sv. korona
4 dollár	2 dollár
20 lira	10 lira
20 frank	10 frank
8 sv. frank	4 sv. frank

**A MA amatőr-számainak
előfizetési ára:**

(megjelenik 50 példányban.)

egy évre: fél évre:

500 K.	250 K.
100 szokol	50 szokol
100 márka	50 márka
60 dinár	30 dinár
50 lira	25 lira
100 lei	50 lei
10 dollár	5 dollár

Egyes szám ára:30 K., 7 szokol, 4 dinár, 7 lei, 6 márka, 1 és fél
sv. korona, 25 cent, 2 lira, 2 frank**Egyes szám ára:**50 K., 10 szokol, 10 márka, 10 lei, 8 dinár, 6 lira,
1 dollár.

TARTALOM: *Moholy-Nagy:* Rajz. — *Hanz Arp:* versek. — *Vladimir Majakovszky:* Vers. — *Moholy-Nagy:* Olajfestmény. — *Mátyás Péter:* Moholy-Nagyról. — *Barta Sándor:* Tisztelt asztaltársaság. — *Moholy-Nagy:* Rajz. — *Moholy-Nagy:* Rajz. — *Kassák Lajos:* Vers 15. — *Jorge-Luis Borges:* Vers. — *Mácza János:* A fekete kandur. — *Moholy-Nagy:* Olajfestmény. — *Moholy-Nagy:* Olajfestmény. — *Kudlák Lajos:* 3 vers. — *Moholy-Nagy:* Olajfestmény. — *Remenyik László:* Nyugalom. — *Zilahy László:* Vers. — *Moholy-Nagy:* Olajfestmény. — *Újvári Erzsébet:* Próza: 22. — *Kristoph Spengemann:* Vers. — *MA könyvei.* — *MA matinéja.*

„Ma” havonta egyszer megjelenő aktivista művészeti és társadalmi folyóirat. Szerkeszti: Kassák Lajos. Helyettes szerkesztők: Uitz Béla és Barta Sándor. Felelős szerkesztő és kiadó: Fritz Brügel. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Wien, XIII., Amalienstraße 26/11. Németországi képviselőnk: Moholy Nagy László, Berlin-Charlottenburg, Witzlebenstrasse 3. Csehországi képviselőnk: Kudlák Lajos, Lučeneč, Massarikova u. 11. Szlovákiai képviselőnk: Mácza János, Kossice Massarikova u. 25. Jugoszláviai képviselőnk: B. Tokin Zagreb, Hatzova 9/I. VI. évf. 9. szám. Megjelenés dátuma 1921 Szeptember 15. — A lap minden cikkeért a szerző felel.